

Les últimes lletres

Oda al jo postmodern

PIJOAN, Joaquim.

Sayonara Barcelona.

Edicions Proa.

Barcelona, 2007.

234 pàgines.

La darrera novel·la guanyadora del premi Sant Jordi, *Sayonara Barcelona*, de Joaquim Pijoan, no és una obra que pugui deixar indiferent. Pijoan, col·laborador habitual d'aquesta *Revista de Girona* de molts anys ençà, apareix amb aquest clam contra el simplisme i el pensament fort i modern després de molts anys de silenci editorial, atès que la seva darrera obra, *Somni* (honorada amb el premi Documenta), data de 1982. D'antuvi, la temàtica pot semblar típica i ben convencional: un frustrat artista retorna a Catalunya vint-i-cinc anys després d'haver-la abandonada a la francesa en assabentar-se que la seva companya esperava un fill seu. Més enllà d'aquest relat s'amaguen dos desplegaments: el jo de Pijoan i la filosofia postmoderna. En realitat, la postmodernitat solament és l'articulació cognitiva de Pijoan, plenament reflectida a l'obra, per la qual cosa es podria convertir en una part integrant qualsevol del jo. Tanmateix, aquesta filosofia de vida tan purament eixida d'una obra de Lyotard impregna cada acció, cada pensament, cada descripció i cada crítica —ferotge, però encertadament real i realista— vers la Barcelona de la imatge i el disseny. La desfilarada esplèndida i ben construïda de personatges que passen per les pàgines de *Sayonara Barcelona* són còpies de Joaquim Pijoan amb configuracions diferents; és a dir, l'autor accentua trets particulars propis a la majoria de personatges: des de l'artista eremita que és Quim fins a l'antiprotagonista d'Abraham Z., passant pel Basquià del Llobregat, Màrius, Mariona o el narrador de les mil cares que apareix amb ulleres fosques en alguns passatges, i amb *El Periódico* en alguns altres.

La pragmàtica actitud d'Abraham Z., començant i final en ell mateix, podria ésser emprada com un exemple d'individu postmodern, que ha sabut abandonar les ètiques de la convicció i abraçar l'ètica webberiana de la responsabilitat, tot bastint un pensament feble al voltant de la seva fi vital, que és una felicitat inabastable per a la condició humana. L'escenari per a aquesta declaració vital de Pijoan s'embolcalla en un ambient d'art sublim i sublimat que serveix de pausa entre la gran abstracció descriptiva que l'autor fa de la seva Barcelona d'adopció. Igualment, el seu Japó sentimental és descrit i presentat a través de les vivències del protagonista i la seva no revelada companya vital, que és Michimi, destinatària de mantes cartes escrites i llegides a la novel·la. Tot i l'exhaustió dels coneixements presentats a l'obra per part de Pijoan, les passejades pel món de l'art o per un Japó molt característic es converteixen en una entranyable i càlida capbussada al món mental de Pijoan. En suma, *Sayonara Barcelona* és el millor retorn imaginable —o no— d'un Joaquim Pijoan que alguns no vam acabar de perdre mai, tronés o pedregués.

Borja Vilallonga

